

UKA 2015/163
7. oktober 2015
Peter Olsen

Siunnersuut uunga: Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx xx. xx 2015-meersoq:

Siunnersuummut uunga; Eqqumiitsuliornermik ingerlatsineq pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. xx xx. xx 2015-imeersumut matumuuna Inuit Ataqatigiit imaattumik oqaaseqaateqassaavut.

Siullermik IA-miit ingerlaannaq oqaatigissavarput una oqaluuserisassaq taamatut isikkoqartillugu naammassineqarsimangitsutut isigigatsigu tamannalu tunngavigalugu suliareqqinneqarnissaa siunertaralugu ataatsimiisitaliamut ingerlateqqinneqarnissaa kissaatigaarput.

Taamatullu kissaateqarnitsinnut ilaatigut makku tunngavilersuutiginiarpagut:

Naluneqanngitsutut upernaq inatsisartut ataatsimiinitsinni kulturimut inatsisiliortoqarnissaa siunertaralugu naalakkersuisut piareersaasiornissaannik kingusinnerpaamillu UPA 2016-mi saqqummiunneqartussamik naalakkersuisut peqquneqarnissaannik Inuit Ataqatigiinniit siunnersuuteqarnikuuvugut.

Nuannaarutigisatsinnillu siunnersuuterput inatsisartuninngaanniit akuersissutigineqarpoq, naak naalakkersuisut itigartinneqarnissaannik innersuussuteqartoqaraluartut. Naalakkersuisut eqqumiitsuliornermut inatsisiliornissaminnik pilersaaruteqarnertik, taassumalu UKA 2015-mi saqqummiunneqartussaana tunngavilersuutigalugu.

Kisianni., naatsumik oqaatigalugu inatsisartuninngaanniit naalakkersuisut kissaataat itigartinneqarpoq, uagullu siunnersuuterput inatsisartuninngaanniit akuersissutigineqarluni.

Taamaattumik uuma suliap saqqummiunneqarnera pillugu Nuannaassanerlunga?
Nuannaassannginnerlungaluunniit? Tupaallassanerlunga? Tupaallassannginnerlungaluunniit
naluleqqagiga

Tassami illuatungaatigut saqqummiussaq una soqutiginarpoq pissanganarlunilu, kisianni aamma aappaatigut eqqarsarnarluni; naalakkersuisut inatsisartut suliakkiussimasaannik avaqutsinerunnginnerluni?

Naalakkersuisut una suliaq saqqummiuppaat, uffalu tamanna inatsisartunit itigartinneqarnikuusooq. Inatsisartut aaliangiunnikuuaat eqqumiitsuliornermut tunngasoq kulturimut inatsisissamut ilanngullugu suliarineqassasoq, UPA 2016-milu ataatsimoortillugit saqqummiunneqassasut.

Naatsumik oqaatigalugu; taamanikkut siunnersutiginiakkama qulequtassaata suliariniarnerani, kultureqarnermut immikkoortotaqarfitsinni atorfilittavut peqatigilluinnarlugit suliarinikuuarput. Eqqartorsimavarput qulequtassaq sorliussanersoq; eqqumiitsuliornermut inatsimmik taaguuteqassanersoq imaluunniit kulturimut inatsimmik taaguuteqassanersoq.

Suliaq naammassimmat qulequtassaq toqqarneqartussaq tassaalerpoq "Kulturimut inatsit" Qulequttap taassuma toqqarneqarneranut tunngavilersuutaasut pingaarnerit ilagalugu; taaguutip kulturip aammalu

oqaatsip kulturip imarisamigut – isumaqarnermigullu taaguummut, oqaatsimullu eqqumiitsuliornermut inatsimmuut sanilliullugu anginerungaatsiarnera imaqarnerunera, pingaarnerunerusutullu inissisimanagera pissutigalugu

Eqqumiitsuliornermut tunngasortaa, kulturimut inatsisissap ataaniissinnaasoq aamma aaliangiunneqarluni.

Sorleq siulliu? Kukukooq mannilluunniit?

Sorleq siulliu? Kukukooq mannilluunniit?

Uungalu suliamut tunngatillugu sorleq kukukuujuua sorlerlu manniua? Kulturi imaluunniit eqqumiitsuliorneq?

Tamannali pillugu maani assortuutissanngilavut anneruniutissanngilavullu.

Oqaatiginierali uaniiginnarpoq sorliit sulisitsisuuppat? Inatsisartut imaluunniit naalakkersuisut? Sorliit inatsiliortuuppat soorliillu atuutsitsisussaappat? Inatsisiliortut suliakkiussaat aaliangigaallu naalakkersuisut malissannginneramikkit?

Eqqumiitsuliornermut inatsisissap pisariaqartinneqarnera assortuussutigissanngilarput, pisariaqarpoq pingaaruteqarporlu; Saqqummiuneqartoq assortugassaannaanngilaq, ajunngitsorpassuarnik soqutiginarporpassuarnillu imaqarami.

Kisianniliuna....;

Kulturimut inatsisissap imassarpassui eqqumiitsuliornermut inatsisissap iluanut ilanngunneqarsimasut takuneqarsinnaavoq. Tamatumalu aamma kingunerisimalerpa apequtissarpassuaqarlersimanitsinnut.

Inatsisartut aaliangersagaat taava qanoq pineqarniarpa? Suliaq saqqummiuneqartoq kulturimut inatsisiliassamut sunniteqassava? Suliaq saqqummiuneqartoq Inatsisartut suliakkiussimasaraluannik avaqutsinerunerpa?

Kulturimut inatsisissap naammassineratigut ernumassutigineqarsinnaannginnerpa eqqumiitsuliornermut inatsisissap uuma kalluarneqarsinnaanera? Imaluunniit killormut?

Sukkut kulturi aamma eqqumiitsuliorneq killilerneqarniarpat? Kultur aamma eqqumiitsuliorneq avinneqarluatik immikoortinneqarsinnaappat? Suna kulturiua sunalu eqqumiitsuliornerua? Kulturi eqqumiitsuliornerua? Imaluunniit eqqumiitsuliorneq kulturua?

Taamaattumik paaserusunnarsivoq, una massakut inatsisissatut siunnersuut saqqummiuneqartoq inatsisartut suliakkiussannik avaqutsinerunersoq imaluunniit kulturimut inatsisissap suliarineqarneranut, ilussaaticigut imarisaaticigullu qanoq kalluaassanersoq sunniteqassanersorlu.

Neriuppunga apeqqutit tamakku saqqummertut inatsisartunit minnerunngitsumillu naalakkersuisuninngaanniit akineqarsinnaajumaartut, eqqumaffigilluarneqarumaartut, upernaarlu aaliangiunneqarsimasoq puiorneqassanngitsaq.

Tusarniutigineqarnera:

Inatsisissaq pineqartoq aasaq manna tusarniutigineqarsimavoq, tusarniaanermilu susassaartut arlalippassuit tusarniaaffigineqarsimapput. Tamanna ajunngilluinnarpoq, naalakkersuisut nersualaagassaapput tusarniaaffigineqartut amerlassusaat ajoriinnagassaanngimmat;

EPI-ip tusarniaaffigineqarsimanera maluginiarparput tamannalu nuannaarutigaarput. EPI-mit nuannaarutigineqarluarpoq qilanaarineqarlunilu, kisianni aamma maluginiarparput uparuaateqarsimasut aammalu allannguutissatut siunnersuuteqarsimagaluartut, soorlu oqaatsini imaattunut assingusunut “Tapiissoqar-sinnaavoq” taanna sinnaavoq, peqqussummik taarserneqassasoq soorlu imaatut oqaasertalimmik “Tapiisoqartassaaq”-mik oqaasertalimmik taarserneqassasut siunnersuuteqarsimagaluarput.

Eqqumiitsuliornermut siunnersuisoqatigiiliortoqarnissaa aammalu aningaasanik namminneq aqussinnaasaminnik akisussaaffilerneqarusukkaluarput, ajuusaarnaqisumilli kissaatit tamakku tamarmik naalackersuisuninngaaniit akuerineqaratik tusaatissaannartut tiguneqarsimapput. Inuit Ataqtiginniit ajuusaarnartutut tamanna isigaarput – akuersaaruminaatsipparpullu EPI-kkut kissaataat ataasiinnarluunniit akuersaarneqarsimanngimmat.

Maluginiagassarlu ataaseq maluginiagassaavoq, tassalu:

Tusarniaaffigineqarsimasut ilaata tassalu Ilinniartitsisut Meeqqat Atuarfianni Kattuffiata – IMAK-ip oqaaseqaataa soqutiginarluinnarpoq immikkullu maluginiagassaalluni.

Naatsumik oqaatigalugu inatsisissatut siunnersuutaasup aaliangiiffigineqarnissaata upernaamut kinguartikkallarneqarnissaa IMAK-ip kissaatigaa, kulturimut aammalu timersornermut inatsisissanut ilanngullugu, tamaalillunilu ataatsikkut upernaakkut ataatsimiinnermi aatsaat saqqummiunneqarneqartussanngorlugit, inatsisartut aaliangiunnikuusimasaat naapertorlugu.

IMAK-kkormiut ilumoorput; inatsisartut aaliangigaat ataqqineqartariaqarpoq, unalu suliaq upernaamut kinguartinneqartariaqarpoq kulturimut timersornermullu inatsisissanut ilanngullugu, ataatsikkullu taakku tamarmik UPA 2016-mi saqqummiunneqarsinnaaniassammata.

Inuit Ataqtiginniit taamatut tunngavilersuuteqarluta oqaluuserisassaq taamatut isikkoqartillugu naammassineqarsimanngitsutut isigigatsigu ataatsimiisitaliamut suliareqqitassanngorlugu ingerlateqqipparput.